

Rezumat de presă

„Barometrul Opiniei Publice – octombrie - noiembrie 2011”

Fundația Soros-Moldova pledează pentru reflectarea corectă și transparentă a vieții social-politice și economice și asigurarea accesului la informație pentru societatea civilă. În acest scop începând cu anul 1998 a fost lansat programul de cercetare a opiniei publice – „**Barometrul opiniei publice din Moldova**”.

Primele două sondaje au fost efectuate pe parcursul anului 1998. Următoarele au fost organizate de Institutul de Politici Publice cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova în august 2000, iar ulterior în primăvara și toamna fiecărui an în perioada 2001 – 2011.

Tematica cercetărilor efectuate a inclus: opțiuni politice, popularitatea și notorietatea principalelor partide și personalități politice, nivelul de viață și calitatea vieții, politica economică și socială a Guvernului, alte teme de interes major.

Institutul de Politici Publice, având în vedere impactul și importanța cercetărilor din cadrul Barometrului opiniei publice, a organizat în octombrie-noiembrie 2011, cu sprijinul financiar al Fundației Soros, un nou sondaj de opinie. Studiul a fost realizat de Centrul de Investigații Sociologice și Marketing „**CBS-AXA**”.

Sondajul a fost efectuat în perioada 22 octombrie – 6 noiembrie 2011, pe un eșantion de 1113 persoane din 99 localități, reprezentativ pentru populația adultă a Republicii Moldova (cu excepția regiunii transnistrene), eroarea maximă de eșantionare fiind de $\pm 3\%$.

Rezultatele principale

Economie – aspecte generale

- Majoritatea populației (83,5%) consideră că direcția în care merg lucrurile în Republica Moldova este *o direcție greșită*. Ponderea persoanelor de această părere a crescut cu 19% față de studiul din mai 2011, atingând cel mai înalt nivel al nemulțumirii înregistrat vreodată în măsurările în cadrul Barometrului.
- Populația rămâne preponderent nemulțumită de activitatea conducerii țării în domeniile principale ale vieții sociale: *salarii* (92%), *locuri de muncă* (90%), *nivelul de trai* (86%); precum și în o serie de alte domenii, cum sunt *combaterea corupției* (88%), *pensii* (85%), *industrie* (83%), *soluționarea conflictului transnistrean* (82%), *agricultură* (78%), *asistența medicală* (74%). Ponderea populației nemulțumite de starea de lucruri în domeniile menționate se află în creștere lentă pe parcursul ultimului an. Comparativ cu studiul din mai 2011 nivelul

de satisfacție vis-a-vis de starea lucrurilor în domeniile menționate a scăzut cu 3-5 puncte procentuale.

- 71% din populație nu este mulțumită de actuala situație economică a țării, 32% din populație consideră că situația economică a rămas *neschimbata* comparativ cu anul trecut, iar 51% susțin că pe parcursul anului situația economică din țară a devenit *mai proastă*. Ponderea acestora în totalul respondenților a crescut cu 11% față de barometrul precedent.
- Referindu-ne la perspectivele pentru anul viitor ale economiei naționale constatăm că doar 22% de respondenți înclină spre aprecieri optimiste. Nu se așteaptă la schimbări a situației economice în anul care vine 27%, iar circa 32% din populație privesc cu suspiciune spre viitor, considerând că situația economică în anul viitor va fi mai rea decât în prezent. Ponderea celor ce împărtășesc previziuni pesimiste înregistrează o creștere cu 5% față de mai 2011.
- Măsurile principale pentru redresarea situației social-economice a țării, văzute de populație, înregistrează anumite schimbări în preferințe. Dacă în mai 2011 mecanismul de redresare a situației economice a fost privit în primul rând prin prisma dezvoltării industriale (41%), în noiembrie 2011 cei mai mulți respondenți au indicat *necesitatea îmbunătățirii mecanismului de funcționare a legilor* (42%, față de 36% în mai. Pe al doilea loc se plasează opțiunea conform căreia *schimbarea conducerii țării* ar fi necesară pentru îmbunătățirea situației social-economice (32%, cu o creștere de 5 la sută față de mai 2011). Și doar pe locul trei și patru se situează mecanismele de ordin economic – *atragerea mai multor investiții* (31%) și *dezvoltarea întreprinderilor industriale* (31%).

Calitatea vieții – probleme sociale

- Securitatea economică continuă să fie problema principală pentru cetățenii Republicii Moldova; marea majoritate a populației (75%) consideră ca nu are asigurat un nivel de trai decent: pentru 34% din populație veniturile disponibile nu sunt suficiente „nici pentru strictul necesar”, iar 41% reușesc să acopere doar strictul necesar pentru trai. Acest prag al sărăciei rămâne a fi constant, cu mici fluctuații ne semnificative, în decursul ultimilor 9 ani. Cei mai vulnerabili în fața sărăciei sunt persoanele în etate (88%) și persoanele cu nivel socio-economic scăzut (91%).
- Majoritatea populației continuă să fie îngrijorată cel mai mult de *prețuri* (68%, în creștere cu 7% față de barometrul precedent) și *sărăcie* (54%). Părți semnificative de populație sunt îngrijorate de șomaj (47%) și viitorul copiilor (39%). Îngrijorarea față de prețuri este mai pronunțată în cazul persoanelor în etate (77%). Problema corupției deranjează preponderent persoanele cu nivel înalt de studii și nivel socio-economic mediu și înalt.
- Circa 53% din populație este nemulțumită de felul în care trăiește, nivelul nemulțumirii crescând cu 11% față de mai 2011, fiind cel mai înalt nivel înregistrat de după anul 2003. Datele studiului indică faptul că principala sursă de nemulțumire este viața politică din țară, de care nu sunt mulțumiți 91% din cetățeni, ceea ce constituie o valoare record din istoria măsurărilor în cadrul Barometrului.
- Jumătate din cetățenii chestionați (50,5%) susțin că viața lor este *aproximativ la fel* cu cea de acum un an, iar fiecare al treilea locuitor al țării o apreciază drept *mai proastă*. Pe de altă parte, așteptările cu privire la traiul de peste un an rămân constante și preponderent optimiste.
- Sursa cea mai importantă de informare a populației continuă să fie televiziunea (87%), aceasta fiind și sursa de informare în care 59% din populație au cea mai mare încredere.
- Pentru 34% din populație sursa principală de informare este radioul, și doar pentru 16% sursa primară de informare sunt ziarele (în special pentru populația cu nivel înalt de studii). Internetul își menține poziția relativ recent cucerită, fiind pe locul trei în calitate de sursă principală de informare cu o pondere de circa 25 la sută, fiind menționat preponderent de populația masculină, locuitorii mediului urban, persoanele tinere (în segmentul de vârstă 18-29 ani fiecare al doilea se informează preponderent din internet!), persoanele cu nivel înalt de studii și socio-

economic. Internetul este plasat pe locul doi în cazul sursei de informare care se bucură de cea mai mare încredere – 13%.

- Posturile TV din care se informează preponderent populația adultă sunt Prime TV (47%) și Moldova 1 (50%). Aproape fiecare a patra persoană adultă se informează de la postul Pro TV (24%) și NIT (24%).
- Cât privește încrederea în gradul de obiectivism al posturilor TV topul repetă poziționarea în funcție de informare.
- Cetățenii au fost întrebați cu privire la gradul de asigurare a securității personale ale cetățenilor. Fiecare al doilea respondent (63,2%) este de părere că unui cetățean de rând securitatea personală în Republica Moldova nu îi este asigurată pe deplin.

Politică

- Nivelul de interes al populației țării pentru *politică* a crescut semnificativ în ultimii 3 ani – de la 14% respondenți interesați mult sau foarte mult de politică în octombrie 2008 la 29% în prezent. Interesul față de viața politică este mai pronunțat în rândul bărbaților și a persoanelor cu nivel înalt de studii.
- Continuă scăderea nivelului de încredere a cetățenilor în principalele instituții ale statului: își exprimă încrederea în Guvern – 19%, în Președintele țării – 15%, în Parlament – 14%.
- Dintre personalitățile politice de cea mai mare încredere se bucură Primul ministru Vlad Filat (43%), care își păstrează performanța relativ constant în ultimele barometre, urmează președintele Partidului Comuniștilor Vladimir Voronin – 36%, Primarul capitalei Dorin Chirtoacă (32%), Președintele interimar Marian Lupu (26%, care însă a înregistrat o scădere de 8% față de barometrul precedent). Își menține poziția înregistrată în barometrul precedent și Igor Dodon, fost candidat la primăria capitalei (24%).
- Referindu-ne la partide, constatăm că de cea mai mare încredere continuă să se bucure PCRM (39%) și PLDM (38%). Următoarele partide politice, care se bucură de un nivel relativ înalt de încredere (comparativ cu alte partide), sunt: PL (27%) și PDM (24%). Ultimul continuă trendul descendent, în luna mai fiind cotate cu 30%.
- În cazul eventualelor alegeri pentru Parlamentul Republicii Moldova, 33% din respondenți au declarat că vor vota pentru PCRM. Cei care optează pentru PCRM sunt, în special, locuitori din mediul urban, persoane în etate, din categoriile minorităților etnice, cu nivel de studii și nivel socio-economic scăzut. PCRM este urmat de PLDM, cu 18% din întreg eșantion, PL cu 12% și PDM cu 8%. Persoanele cu opțiune de vot indecisă la momentul studiului constituie 20%. Totodată, analiza comparativă a rezultatelor la intenția de vot atestă o creștere a intenției de vot pentru PCRM (cu circa 7%) și o descreștere nesemnificativă în cazul celorlalți concurenți.
- Pe de altă parte, PCRM se află și în topul partidelor pentru care populația nu ar vota în nici un caz, înregistrând o pondere de 29%, fiind urmat la scurtă distanță de PL (26%).
- Circa 78% din populația chestionată este de părere că Republica Moldova nu este guvernată de voința poporului, ponderea acestora fiind în creștere continuă în ultimii ani.
- Populația Republicii Moldova este divizată în două grupuri de aproximativ egale privind opțiunea sistemului politic preferat. Așa-zisii ”nostalgicii”, care ar prefera sistemul de guvernare din perioada sovietică, constituie 35%, iar pe de altă parte, 31% constituie cei care ar opta modelul de guvernare democratic, existent în țările europene. Este de dimensiuni mari și grupul celor care ar prefera modelul de guvernare existent la moment în Federația Rusă, și doar 13% își manifestă preferința pentru sistemul politic existent la moment în RM.
- Populația țării este divizată și din perspectiva viziunilor asupra contagiunii între guvernare și opoziția parlamentară din prezent. Pe de o parte, 47% consideră că Alianța pentru Integrare Europeană nu este capabilă să conducă țara și trebuie înlăturată de la guvernare, pe de altă parte 44% nu sunt de acord că actuala opoziție parlamentară (PCRM) trebuie readusă la guvernare.

- Majoritatea respondenților (60%) se pronunță pentru ca guvernarea în stat să fie asigurată de o singură forță politică (partid), și doar 14% respondenți optează pentru o guvernare de alianță și alți 14% ar susține un sistem bipartid, după modelul SUA sau al Marii Britanii.

Relații interne și externe

- În cadrul studiului a fost măsurată distanța socială față de o serie de grupuri marginalizate. Datele permit să concluzionăm că consumatorii de droguri, persoanele de orientare sexuală netradițională și persoanele care trăiesc cu HIV sunt grupurile de nivel de respingere maximal, manifestat de populație. Un nivel de respingere mediu este manifestat față de etnicii romi, musulmani și persoanele de altă rasă.
- Îngrijorarea populației de subiectele fierbinți de ultimele zile la fel a făcut obiect de studiu. Astfel, 89% din respondenți sunt foarte îngrijorați de creșterea prețurilor la gaze naturale, 69% sunt foarte îngrijorați de faptul că nu este ales președintele țării, iar 61% sunt foarte îngrijorați de discuțiile în jurul reformei de optimizare a sistemului școlar.
- În plan extern, în aprecierea relațiilor bilaterale a țării cu partenerii externi, 74% din cetățeni consideră ca foarte bune și bune relațiile RM cu Ucraina, 70% cu UE, urmează România (70%), SUA (67%). Topul este încheiat de Federația Rusă (64%) și NATO - 50% din cetățeni care consideră relațiile sunt foarte bune sau bune.
- Principalul partener strategic al Republicii Moldova ar trebui să fie Federația Rusă, consideră 60,5% cetățeni, alții 23% indică UE în această calitate.
- Pe fundalul perioadei critice, prin care Uniunea Europeană trece în prezent, se înregistrează o reducere fără precedent al sprijinului în cazul unui eventual referendum pentru aderarea RM la UE. Ar vota pentru aderare 47% (cu 15% mai puțin față de mai 2011), iar 25% s-ar pronunța împotriva.
- La alegere între UE și Uniunea vamală Rusia-Belorus-Kazahstan, ar prevala opțiunile către Uniunea vamală. Astfel, 46% respondenți ar opta pentru aceasta, iar 34% ar opta pentru UE.